

วิกฤติการณ์จราจร

เวลานี้การจราจรในกรุงเทพฯ ได้ถึงจุดวิกฤติที่ก่อความทุกข์และความเสียหายให้กับทุกฝ่าย ที่จริงเรามีวิกฤติการณ์พร้อม ๆ กันหลายอย่าง เช่น วิกฤติการณ์สิ่งแวดล้อม วิกฤติการณ์ทางสังคม วิกฤติการณ์ทางศีลธรรม แต่วิกฤติการณ์จราจรเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวคนกรุงเทพฯ มากที่สุด

วิกฤติการณ์เหล่านี้แก้ไขได้ยาก เพราะต้นเหตุเกิดจากทรศนะที่ผิด และการปฏิบัติที่ผิดซึ่งอาจเรียกว่ามีฉันทรรศนะ และมีฉันทปฏิบัติก็ได้ คนไทยไม่ค่อยสนใจเรื่องทรศนะนัก แต่สนใจกับการปฏิบัติเลย ที่จริงทรศนะเป็นตัวกำหนดการปฏิบัติทรศนะก็อย่างเดียวกับทฤษฎีหรือคอนเซ็ปท หรือแนวคิด

แนวคิดการแก้ปัญหาจราจรที่แล้ว ๆ มาคือการเคลื่อนรถว่าทำอย่างไรจะเคลื่อนรถให้ได้ ฉะนั้นการปฏิบัติก็คือขยายถนน สร้างสะพานลอย และอื่น ๆ ที่จะทำให้เคลื่อนรถได้ แต่ก็ไปไม่รอด แก่วิกฤติการณ์จราจรไม่ได้

แนวคิดอีกแบบหนึ่งคือการเคลื่อนคน การเคลื่อนคนที่สำคัญที่สุดก็คือ เคลื่อนทางปัญญา และเคลื่อนทางสังคม ซึ่งจะไปสู่การเคลื่อนคนโดยการสัญจรหลายรูปแบบ

หลักการแก้วิกฤติการณ์จราจรในกรุงเทพฯ คือการเพิ่มการเดินทางโดยวิธีอื่น และลดการเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว การเดินทางโดยวิธีอื่นก็เช่น เดินด้วยเท้า ขี่จักรยาน การใช้รถโดยสาร ซึ่งต้องเพิ่มรถเมล์ให้วิ่งให้มากพอและวิ่งได้คล่องตัว ซึ่งทำไม่ได้ถ้าไม่ลดการใช้รถยนต์ส่วนตัว

ลองทดลองหยุดใช้รถส่วนตัวพร้อมกันสักวันหนึ่งดูเถิดครับ คนในกรุงเทพฯ จะมีความสุขขึ้นเยอะทีเดียว หรือถ้ามีทางจักรยานที่ปลอดภัย แล้วขี่จักรยานกันให้มาก ก็คงจะเดินทางได้เร็วกว่านั่งในรถที่ต้องใช้คอมฟอร์ต ๑๐๐

การลดการใช้รถส่วนตัวต้องมีมาตรการหลายอย่าง ทั้งทางจิตใจ และทางบังคับ เช่น ห้ามรถวิ่งบางถนน บางชั่วโมง มีการเก็บเงินให้มากถ้าวิ่งเข้าบางถนนหรือบางช่วงเวลา การขึ้นราคาน้ำมันรถยนต์ส่วนตัว เป็นต้น

สิ่งเหล่านี้รัฐบาลทำไม่ได้ เพราะจะถูกโจมตีอย่างหนัก จะทำได้เมื่อมหาชนรวมตัว มีเหตุผล มีความเห็นพ้อง แล้วรัฐบาลสนองตามมติมหาชนที่มีเหตุผล ก็จะทำให้ทำงานง่ายขึ้น

คนส่วนใหญ่ยังติดอยู่ในความคิดเชย ๆ หรือความคิดล้าสมัย คืออะไร ๆ ก็จะให้รัฐบาลเป็นผู้ทำ ในสังคมสมัยใหม่ที่มีความหลากหลายและกลุ่มผลประโยชน์มากมาย รัฐบาลไม่สามารถทำอะไรได้มากนัก ถ้ามันแต่คิดว่าเป็นเรื่องของรัฐบาล แล้วรัฐบาลทำไม่ได้ก็จะเกิดความเสียหายขึ้น

ถ้ามหาชนรวมตัวกันมีเหตุผล แล้วบอกรัฐบาล หรือเข้ามาทำงานร่วมกับรัฐบาล ก็สามารถทำให้แก้ปัญหายาก ๆ ได้ ความคิดเก่า ๆ ก็คือถ้ามหาชนรวมตัวกันแล้วต้องเป็นการต่อต้านรัฐบาล ความคิดใหม่ก็คือความร่วมมือระหว่างรัฐบาลกับมหาชน

ถ้าใช้ภาษานักวิชาการ ก็อาจจะกล่าวว่าเป็นกระบวนการทัศน์ใหม่แห่งการพัฒนา

ประเวศ วะสี

นิตยสารหมอชาวบ้าน ดำเนินงานโดยมิได้หวังผลกำไรทางการค้า

คณะบรรณาธิการและผู้เขียนทุกท่านช่วยกันทำเป็นวิทยาทาน โดยมีได้รับค่าตอบแทนใด ๆ ทั้งสิ้น เพราะมีจุดมุ่งหมายร่วมกันที่จะถ่ายทอดวิชาการไปสู่ประชาชนมากที่สุด รายได้หลังจากหักค่าใช้จ่ายและเสียภาษีมอบให้แก่มูลนิธิหมอชาวบ้าน เพื่อใช้ในกิจกรรมสาธารณประโยชน์ต่าง ๆ